

Van Haagse bluf naar echte moed

Tegenbegroting 2012

**GroenLinks Tweede
Kamerfractie**

Den Haag, september 2011

VAN HAAGSE BLUF NAAR ECHTE MOED

Moderniseren voor de toekomst

Het kabinet Rutte staat met de rug naar de toekomst. Het enige doel van dit kabinet is bezuinigen. Vooral mensen met lage en middeninkomens worden zwaar getroffen. Het begrotingstekort is volgend jaar op z'n best 2,9% en kan bij tegenwind zomaar naar 4 tot 5% doorschieten. Het verhaal over orde op zaken stellen dat het kabinet zo graag uitdraagt, blijkt Haagse bluf. Het kabinet durft de handen niet te branden aan de noodzakelijke modernisering. Door dit gebrek aan moed, loopt Nederland steeds meer vast.

Gezaghebbende instituten, zoals Oeso, de Raad van State en de vier belangrijkste planbureaus benoemen feilloos de blinde vlek van dit kabinet: de noodzaak om te hervormen, te vergroenen en te moderniseren. GroenLinks sluit zich hierbij aan. Moderniseren is meer dan bezuinigen. Het gaat om de vraag hoe we onze welvaart de komende decennia toekomstvast maken. We hebben niet alleen een begrotingstekort, maar ook een onderwijstekort, een zorgtekort en een participatietekort.

GroenLinks laat zien dat er economisch verantwoorde én toekomstgerichte oplossingen mogelijk zijn. Daarom presenteren wij onze tegenbegroting 'Van Haagse bluf naar echte moed'.

Naar nieuwe zekerheden

Het moet anders. Met meer eigen regie maak je mensen weerbaar. In deze begroting staan voor GroenLinks de volgende punten centraal: eigen regie in de zorg, investeren in goed onderwijs, werk voor iedereen en groen ondernemerschap. Om de eigen regie in de zorg te stimuleren investeert GroenLinks in een sterk Persoonsgebonden Budget. Besparingen in de zorg zijn mogelijk zonder dat het ten koste gaat van mensen. Wij kiezen voor een forse investering in het tegengaan van schooluitval, beter onderwijs en een leven lang leren. Ook willen we de bezuiniging in de kinderopvang terugdraaien, omdat vrouwen hierdoor kunnen blijven werken. Investeren in participatie blijft belangrijk, zeker gezien de tekorten die straks op de arbeidsmarkt ontstaan.

GroenLinks kiest voor toekomstige generaties en stelt gevestigde belangen ter discussie. De verschuivingen in deze tegenbegroting zijn aanzienlijk. GroenLinks wil dat arbeid voor bedrijven goedkoper wordt en tegelijkertijd het vervuilen van het milieu duurder. Lagere belastingen op arbeid zorgen ervoor dat bedrijven meer mensen in dienst kunnen nemen. GroenLinks zet voor 2012 in op het zelfde EMU-saldo als het kabinet en maakt 1,5 miljard euro vrij voor onderwijs en 6 miljard voor werk via een forse vergroening van de belastingen en een eerlijkere verdeling van lusten en lasten.

GroenLinks laat zien dat er een sociaal, groen en financieel solide alternatief is voor het kabinetsbeleid. GroenLinks kiest voor de toekomst!

Samenvattende tabel*

De maatregelen en de financiële gevolgen	Effect op EMU-saldo	Uitgaven	Lasten
Goed onderwijs	1,5 miljard	1,1 miljard	-0,4 miljard
Werk voor iedereen	5,8 miljard	0,3 miljard	-5,5 miljard
Eigen regie in de zorg	-0,1 miljard	0,2 miljard	0,3 miljard
Groen	-5 miljard	0 miljard	5 miljard
Solidariteit tussen arm en rijk	-2 miljard		2 miljard
TOTAAL	0 miljard	1,5 miljard	1,5 miljard

*afgeronde cijfers, dus er kunnen afwijkingen in de optelling ontstaan

1. INVESTEREN IN MENSEN

Het kabinet bestrijdt de werkloosheid niet, maar vernietigt juist banen. Het is een enkeltje Rutte-uitkering in plaats van een retourtje arbeidsmarkt. Participatie is de beste sociale zekerheid, aldus het kabinet Rutte. Maar al het beleid is er op gericht de participatie te ontmoedigen. Er wordt bezuinigd op de re-integratie en de sociale werkplaats, op de kinderopvang en het persoonsgebonden budget. Het enige wat het kabinet investeert in onderwijs zijn mooie woorden.

GroenLinks kiest wel voor de toekomst, door te investeren in een 21^e eeuwse participatiemaatschappij met goed onderwijs en werk voor iedereen. Het gaat erom dat iedereen kan participeren. Met of zonder handicap, met een dijk aan werkervaring of juist niet. Teveel mensen doen niet of nauwelijks mee. Terwijl werk (betaald en vrijwilligerswerk) in grote mate bijdraagt aan ons geluksgevoel. Bovendien komen er grote arbeidsmarkttekorten aan. We hebben iedereen gewoon keihard nodig. Het is tijd om mensen centraal te stellen in plaats van regelingen en instituties, om het beste uit mensen halen, om te investeren in kansen voor iedereen.

Meer dan mooie woorden voor het onderwijs.

- De beste leraren staan in de klas op het vmbo
- Bestrijden schooluitval
- Ambitieuze studenten worden niet gestraft

GroenLinks laat zien dat het kan en investeert 1,5 miljard in onderwijs. GroenLinks wil dat meer jongeren hun opleiding afmaken en dat meer mensen volop mee kunnen doen in de economie en in de samenleving. Jongens en meisjes die beter zijn met hun handen dan met hun hoofd moeten gestimuleerd worden hun school af te maken. Daarnaast moet er ook geïnvesteerd worden in leraren. Op het VMBO is de pedagogische uitdaging het grootst. Vandaar dat GroenLinks meer leraren met een masteropleiding in de VMBO klassen wil. Die leraren moeten dan ook een bij hun opleiding passende beloning krijgen. GroenLinks zorgt er voor dat excelleren in het hoger onderwijs niet alleen is weggelegd voor studenten met rijke ouders. De tweede master wordt weer bekostigd.

Iedereen aan het werk

- Een belastingverlaging op arbeid, zodat werken voor iedereen loont.
- Geen bezuiniging op kinderopvang
- Een leven lang leren voor iedereen

Er komt een groot arbeidsmarkttekort aan. Dat vraagt om een kwantitatieve en kwalitatieve aanpak. Kwalitatief door er voor te zorgen dat iedereen zich zo optimaal mogelijk ontwikkelt in het onderwijs. Het aanbod vergroot GroenLinks door zoveel mogelijk drempels weg te nemen. Drempels voor werkgevers, door arbeid aan de onderkant goedkoper te maken. Dat verhoogt de kansen van mensen zonder werkervaring, mensen met een handicap en lager opgeleiden. Drempels voor werknemers door niet te bezuinigen op kinderopvang, door fiscale prikkels sterker op grote deeltijdbanen te richten en door een individueel scholingsbudget en een beter aanbod van deeltijdsopleidingen.

Van werk naar werk

- Geen bezuiniging op re-integratie
- Arbeidsquotum arbeidsgehandicapten

Dé oplossing voor participatie is permanent investeren in werknemers. Soms hebben mensen net dat zetje extra nodig met een re-integratietraject op maat. Dit is essentieel om het beste uit mensen te halen. GroenLinks draait daarom de bezuinigingen op re-

integratie terug. Ook werkgevers moeten voor iedereen plaatsmaken op de arbeidsmarkt. Daarom komt er een quotum voor het in dienst nemen van arbeidsgehandicapten voor middelgrote en grote werkgevers. Ook stimuleren wij het in dienst nemen van kwetsbare groepen met loonkostensubsidies.

2. EIGEN REGIE IN DE ZORG

Door te bezuinigen op het persoonsgebonden budget ontnemt dit liberale kabinet mensen de regie om hun eigen zorg te regelen. Dat is kortzichtig, duur en asociaal. Het gevolg is dat mensen onnodig thuis of zelfs in een zorginstelling komen te zitten. Zo pak je mensen hun toekomst af. Het CPB heeft berekend dat de bezuiniging op het pgb maar weinig aan bezuiniging oplevert, terwijl het wel ten koste gaat van de kwaliteit en 20.000 banen. De belofte van 12.000 extra banen in de zorg blijkt Haagse bluf.

Goede zorg is een groot goed. Langer genieten van een goede gezondheid betekent een hogere kwaliteit van leven en is goedkoper bovendien. GroenLinks kijkt vooruit en zet de mens centraal. Ons gaat het niet om de belangen van instituties, maar om de belangen van de mensen die zorg nodig hebben en de mensen die die zorg verlenen.

Natuurlijk is er een einde aan wat je als collectief kunt betalen. Slim bezuinigen in de zorg is hard nodig, maar slim investeren in de zorg is dat ook. Vaak blijkt dat bezuinigen zelfs samen kan gaan met een kwaliteitsverhoging, bijvoorbeeld door de huisartsenpost te huisvesten in het ziekenhuis. En slimme investeringen, zoals in preventie of eigen regie in de zorg, verdienen zichzelf terug. Het is tijd voor toekomstgerichte keuzes in de zorg.

Investeren waar het moet

- Een sterk pgb
- Zorg aan huis

Bijna iedereen woont het liefst in zijn eigen buurt en zo zelfstandig mogelijk. Zo ook ouderen, chronisch zieken en mensen met een handicap. GroenLinks wil geld investeren om de omslag te kunnen maken van zorg in instellingen naar zorg dichterbij huis. Wij willen dat mensen zoveel mogelijk de regie in eigen hand kunnen houden. Gemeenten krijgen extra geld om thuiszorg en kleinschalige voorzieningen in de wijk uit te breiden en mantelzorgers te ondersteunen. Er komen kleinschalige gezondheidscentra, liefst in de wijk met een apotheek, huisarts, wijkverpleegkundige en andere zorgverleners onder één dak.

Het persoonsgebonden budget blijft wat GroenLinks betreft overeind! Een persoonsgebonden budget is immers goedkoper dan instellingszorg. Het pgb heeft juist de toekomst. De indicatiestelling wordt wel aangescherpt zodat eigen regie echt centraal komt te staan en bemiddelingsbureaus tot het verleden gaan behoren. Ook komt er een lager tarief voor zorgverlenende, inwonende gezinsleden en wordt deze inhuur begrensd.

Besparen waar het kan

- Inzet op preventie
- Zorg efficiënter organiseren
- Inkomensafhankelijke financiering

In de zorg is nog een hoop te winnen zonder dat dit ten koste hoeft te gaan van mensen. Gezond leven is de beste bezuiniging. Maar de zorg kan ook efficiënter, met minder overhead, artsen op de loonlijst tegen normale salarissen en met slim en gepast zorggebruik. Het preferentiebeleid bij zorgverzekeraars wordt geïntensiveerd door ook clusters van geneesmiddelen toe te laten. Verder vinden medische behandelingen plaats op het goede niveau. Dure specialisten doen geen werk meer wat ook door een huisarts kan worden gedaan. Artsen doen geen taken meer die ook verpleegkundigen kunnen doen. Zo wordt werken in de zorg leuker en goedkoper.

De zorg kan eerlijker door de financiering meer inkomensafhankelijk te maken. Dan dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten en kunnen we van de bureaucratische zorgtoeslag af. Dat rondpompen van miljarden euro's naar miljoenen mensen kost ook geld. Dat kunnen we beter besteden aan goede zorg.

3. VAN SCHONE WOORDEN NAAR GROENE DADEN

Alle mooie woorden ten spijt, Nederland behoort tot de achterhoede van Europa als het gaat om groen ondernemerschap. Andere landen stoppen met kerncentrales en maken de omslag naar schoon en veilig. Dit kabinet wil er een kerncentrale bij bouwen, terwijl een meerderheid van de Nederlanders tegen is. Oude industrieën worden nog onverminderd voorgetrokken ten koste van nieuwe ondernemers, bijvoorbeeld door hun fossiele energiekosten kunstmatig laag te houden. Zo krijgt schone stroom geen eerlijke kans. Kansen in de duurzame bouw en energie, rond elektrisch vervoer of in de groen chemische industrie blijven onbenut.

GroenLinks wil de broodnodige groene doorbraken forceren. Om groene pioniers de ruimte te geven waar zij om vragen. GroenLinks kiest niet voor postzegelnatuur, maar grote aan elkaar verbonden natuurgebieden. Geen asfaltland, maar groene parken en wijken. Geen kernenergie, maar schone en veilige energie. Geen stikstof, maar een schone lucht. Geen cadeautje van 1 miljard aan mensen die nieuwe slurpende auto's kopen, maar investeren in het openbaar vervoer. Zo zorgen wij dat ook onze kinderen een mooie, schone en veilige toekomst tegemoet kunnen zien.

Groen ondernemen

- Garantstellingsfonds voor groene pioniers
- Groen, sociaal-ethisch en cultureel beleggen terug naar niveau 2010

Veel groene pioniers komen niet verder dan de tekentafel. Niet omdat zij geen mooie, groene uitvindingen doen, maar omdat zij er niet in slagen die uitvindingen te vermarkten. Banken verstrekken vaak onterecht geen kredieten omdat zij niet zijn geïnteresseerd in groen ondernemerschap en onvoldoende kennis in huis hebben om te beoordelen of groene ideeën levensvatbaar zijn. Zo blijven helaas belangrijke groene ontwikkelingen achterwege. GroenLinks maakt daarom ruim baan voor de ontwikkeling van groene uitvindingen door garanties te verstrekken.

Van grijs naar groen

- Geen lagere tarieven voor glas- en tuinbouw en rode diesel
- Kolenbelasting
- Verpakkingenbelasting op Deens niveau

GroenLinks wil dat de vervuiler gaat betalen voor de schade aan het milieu of verbruik van fossiele energie. Daarmee worden creatieve, innovatieve en duurzame oplossingen gestimuleerd. GroenLinks verhoogt de verpakkingenbelasting zodat er een prikkel blijft bestaan om verspilling tegen te gaan. Ook is het de hoogste tijd om de fiscale bevoordeling van fossiele energie om zeep te helpen. Niet in één keer, maar stapsgewijs zodat de energie-intensieve bedrijven hun processen hierop kunnen aanpassen. Er is een doorbraak naar schone energie nodig. Dat hoeft geen geld te kosten. Zo wil GroenLinks een verplichting voor energie-intensieve bedrijven om alle energiebesparende maatregelen te nemen die zichzelf binnen zeven jaar terugverdienen. En de vergroener wordt beloond. Groene beleggingen en energiebesparing op woningen worden fiscaal aantrekkelijk. Nederlanders die zelf energie opwekken krijgen een eerlijke prijs voor hun groene stroom en hoeven geen energiebelasting te betalen over deze stroom. Zo maken we het aantrekkelijker om zonnepanelen of een kleine windmolen op je dak te plaatsen.

Een groene mobiliteitsaanpak

- Niet bezuinigen, maar investeren in openbaar vervoer
- Geen lastenverlichting slurpende auto's
- Geleidelijk afschaffen fiscale voordelen woon-werkverkeer met de auto

Nederland dreigt een asfaltland te worden met file-informatie in vierkante kilometers. GroenLinks wil dat er een eind komt aan de asfalttsunami. GroenLinks wil moderne en schone oplossingen, zoals meer thuiswerken en flexibele werktijden. Ook moet het automatisme worden doorbroken dat werkgevers jaarlijks opdraaien voor 15 miljard aan reiskostenvergoedingen. Het is tijd dat de fiscale bevoordeling van milieuonvriendelijke oplossingen wordt stopgezet. Het moet fiscaal aantrekkelijk worden om dichterbij het werk te gaan wonen of met het openbaar vervoer te reizen. Ook bezuinigen we niet op het openbaar vervoer, maar investeren we hierin. De lastenverlichting van 1 miljard voor de aankoop van slurpende auto's wordt teruggedraaid en er komt een eerlijke prijs voor vrachtverkeer. GroenLinks wil zorgen voor schone lucht, dalende CO2 uitstoot en schoner vervoer.

GROENLINKS TEGENBEGROTING 2012

De maatregelen en de financiële gevolgen (afgerond 100*)	Uitga ven		Laste n	
	Meer	Minder	Meer	Minder
1. Investeren in de nieuwe generatie Investeren in vroeg en voorschoolse educatie Investeren in scholing leraren/professionalisering Meer academisch opgeleide leraren in VMBO Tegengaan schooluitval VMBO en MBO Kleinschalig hoger onderwijs en bekostigen 2 ^e master Stimuleren deeltijdopleidingen Verruimen fiscale aftrek scholing	200 200 100 100 400 100			400
SUBTOTAAL ONDERWIJS	1.100			400
2. Investeren in banen Belastingverlaging op arbeid: 1 ^e en 2 ^e schijf* Geen bezuiniging kinderopvang Hogere arbeidskorting Gelijke behandeling parttime zelfstandigen Geen bezuiniging op inburgering Geen bezuiniging op reïntegratie Loonkostensubsidies onderkant arbeidsmarkt 1e trede quota arbeidsgehandicapten middelgrote werkgevers	400 100 200	400		3.200 1.500 200 600
SUBTOTAAL WERK	300			5.500
3. Eigen regie in de zorg Andere invulling bezuiniging persoonsgebonden budget Geen bezuiniging pakket behalve maagzuurremmers Investeren in verschuiving van zorg in instellingen naar thuiszorg, mantelzorg, kleinschalige wijkzorg Invoeren accijns softdrugs en verhogen accijns alcohol/ tabak Uitbreiding preferentiebeleid naar clusters van geneesmiddelen	200 400 300	100 100 200 300	300	
SUBTOTAAL ZORG	200		300	

4. Groen				
Garantstellingsfonds voor groene pioniers	200			
Schrappen innovatiesubsidies die niet duurzaam zijn		200		
Korting voor groen, sociaal-ethisch en culturele beleggingen				100
Toekomstgericht energiebeleid (hogere tarieven, geen laag tarief glastuinbouw/rode diesel)			900	
Kolenbelasting			300	
Stap naar verpakkingenbelasting op Deens niveau			1.500	
Geen bezuiniging natuur (EHS)	200			
Geleidelijk invoeren openruimteheffing			300	
19% btw op vlees en geen btw op biologische producten			600	
Energiebesparing woningen				500
Investering in openbaar vervoer en fiets				
Temporiseren aanleg nieuw asfalt	500			
Geen lastenverlichting slurpende auto's: BPM naar niveau 2007		700		
Geleidelijk afschaffen fiscale voordelen woon-werkverkeer auto			1.100	
Naar eerlijke tarieven voor vracht			400	
Verhoging accijns op diesel naar Duits niveau			200	
			300	
SUBTOTAAL GROEN	0		5.000	

De maatregelen en de financiële gevolgen	Uitgaven		Lasten	
	Meer	Minder	Meer	Minder
5. Meer solidariteit tussen jong en oud en arm en rijk Geen bezuiniging huurtoeslag, versnelde aanpak scheefwonen Geleidelijk afschaffen hypotheekrenteaftrek en overdrachtsbelasting Geen bezuiniging ontwikkelingssamenwerking Geen bezuiniging kindgebonden budget Kinderbijslag wordt inkomensafhankelijk Rijke ouderen gaan meebetalen aan de AOW Maximale aftrek pensioenpremies tot 1,5 modaal Waarborgen toegankelijkheid rechter: griffierechten				
	100		100 600	
	900 100	1.200	200 1.200	100
	100			
<i>SUBTOTAAL SOLIDARITEIT</i>	0		2.000	
TOTAAL	1.500		1.500	

*afgeronde cijfers, dus er kunnen afwijkingen in de optelling ontstaan